

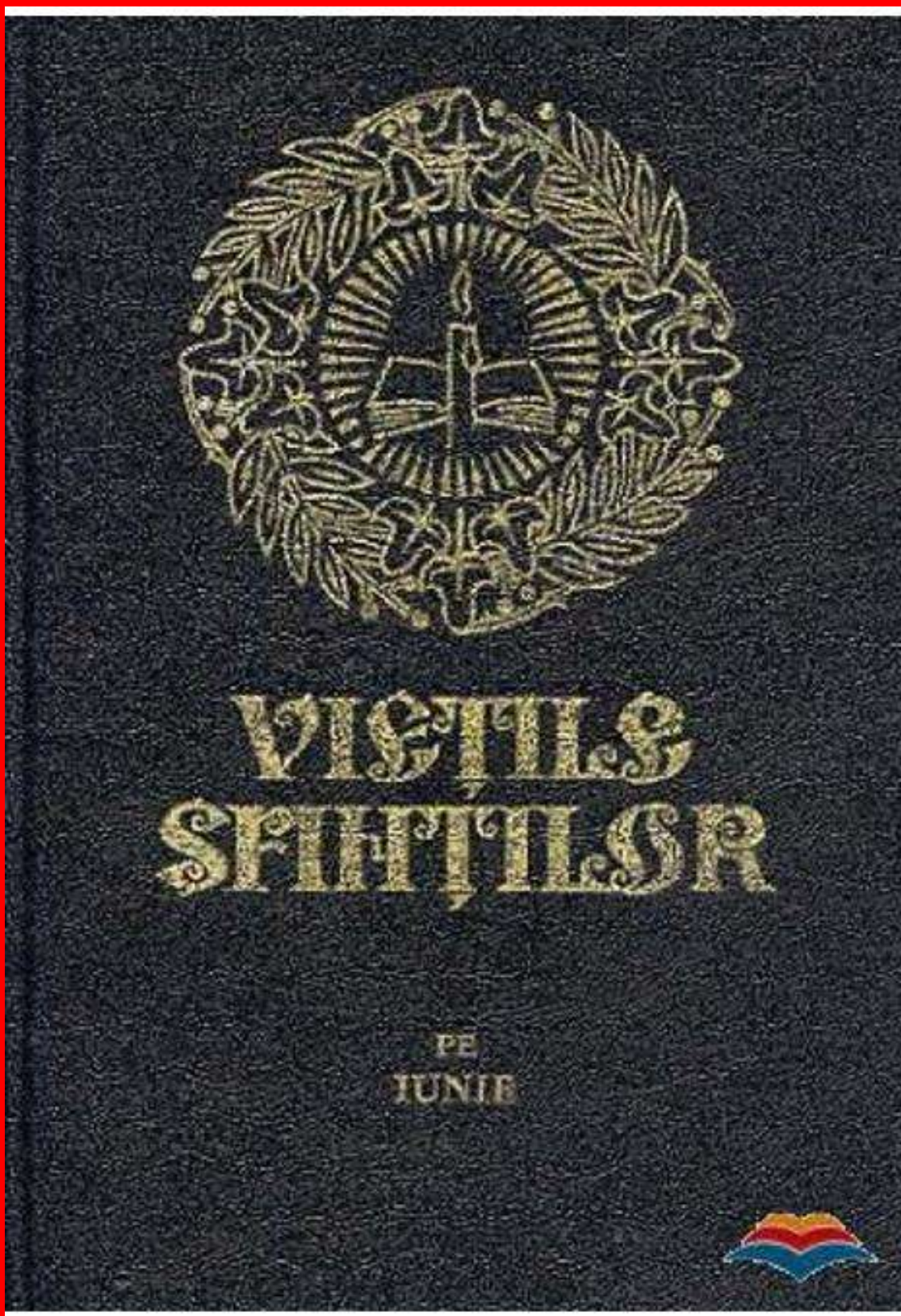
TEZAU LITURGIC

19 IUNIE

VIATA SF. CUVIOS PAISIE CEL MARE

ROMAN, 1997

19 IUNIE

SF.CUVIOS

PAISIE CEL MARE

Cuviosul Părintele nostru Paisie a fost din Egipt. El s-a născut din părinți dreptcredincioși, îmbunătățiți și îmbogățiți de obiceiuri bune și creștinești care aveau șapte copii asemeni lor în obiceiuri și fapte bune. Bogăția lor le era destulă, încît puteau să ajute și pe cei ce aveau trebuință; căci, cu cît împărțeau la săraci averile lor, cu atît mai mult Dumnezeu le înmulțea toate.

Murind tatăl lor, a rămas toată grija copiilor și a lucrurilor pe seama maicii lor. Însă cea mai mare grijă a avut ea pentru Paisie, ca unul ce era mai mic decît toți copiii ei. Drept aceea, fiindcă ea se întrista mult, i s-a arătat îngerul Domnului și i-a zis: "Dumnezeu, Tatăl sărmanilor, m-a trimis să-ți spun pentru ce te îngrijești atît pentru creșterea copiilor tăi, ca și cum ai avea grijă de ei numai tu singură și nu și Dumnezeu? Deci, nu te întrista, ci încredințează lui Dumnezeu pe fiul tău, căci prin el se va slăvi numele Său cel sfînt".

Ea, auzind acestea, a zis: "Toți copiii mei sînt ai lui Dumnezeu, să-și ia pe care voiește". Dar îngerul, apucînd de mîină pe Paisie, a zis: "Acesta este

bineplăcut Domnului!" Atunci ea a zis către înger: "Acesta nu este vrednic pentru slujirea și slujba lui Dumnezeu, ci ia mai bine pe unul din cei mai mari care va fi vrednic". Îngerul a zis: "O, preabună femeie, tu zici că Paisie nu este vrednic spre slujirea lui Dumnezeu, însă să știi că puterea lui Dumnezeu se sălășluiește în cei neputincioși. Acesta, cel mai mic decât ceilalți, este cel ales de Dumnezeu". Acestea zicând, îngerul s-a dus. Femeia, deșteptându-se din somn, se minuna de dumnezeiasca poruncă și-L slăvea pe Dumnezeu, zicând: "Doamne, făcă-se mila Ta spre noi și spre robul tău Paisie!" Acestea și altele asemenea a zis, rugându-se și mulțumind lui Dumnezeu. Apoi, luînd pe copil, l-a afierosit lui Dumnezeu.

Dumnezeiescul Paisie, fiindcă era temător de Dumnezeu, odată cu creșterea vârstei, a crescut și în dumnezeiescul dar; astfel inima lui s-a rănit de dumnezeiasca dragoste și a dorit petrecerea monahicească. Deci, ajungînd la vîrsta cînd putea să lucreze poruncile Domnului, s-a povățuit de dumnezeiescul dar și s-a dus în pustia schitului, ca un miel fără de răutate, la păstorul oilor cuvîntătoare; adică la dumnezeiescul Pamvo, care, avînd darul de a vedea mai înainte, a cunoscut cele ce erau să fie pentru Paisie. Deci, primindu-l cu multă bucurie, l-a îmbrăcat în cuviosul chip al monahilor.

Paisie, fiind vas ales al dumnezeiescului dar, se povăţuia de acesta la toată fapta bună. Întîi a isprăvit bine nevoinţele ascultării, făcînd cu osîrdie toate acelea, pe care i le porunceă părintele lui cel duhovnicesc. Apoi s-a apucat de mai multă şi mai aspră pătimire, dorind a ajunge la cele desăvîrşite. Dumnezeiescul părintele nostru Pamvo, văzîndu-l că dorea nevoinţele cele mai înalte, i-a zis: "Fiul meu, Paisie, nu se cuvine celui nou începător să caute la faţa unui om, ci să-şi plece pururea capul în jos şi cu mintea sa să gîndească necontenit la cele cereşti, primind frumuseţile şi podoabele negrăitei slave a lui Dumnezeu şi, dintr-o privire ca aceasta, să slăvească atotputernicia lui Dumnezeu, Făcătorul nostru de bine".

Paisie, auzind aceste cuvinte folositoare de suflet, s-a umplut de dor dumnezeiesc şi le-a săvîrşit cu lucrul. De atunci au trecut trei ani, păzind această poruncă cu atîta tărie, încît n-a văzut deloc faţă de om, ci se îndeletnicea cu totul în citirea dumnezeieştilor Scripturi şi în cercetarea dumnezeieştilor dogme şi cu acestea, ca şi cu nişte ape dulci, adăpa şi roura sufletul său, precum zice proorocul David: *Era ca un sad pururea înverzit şi răsădit lîngă izvoarele apelor, care, adăpîndu-se, sporeşte şi înfloreşte şi, la vremea potrivită, face rod copt şi foarte dulce.* Adeseori obişnuia a zice cu

mult dor și acest grai al lui David: *Cît sînt de dulci cuvintele Tale gîtlejului meu, mai mult decît mierea!*

Astfel Paisie, rugîndu-se necontenit ca și apostolul, strîmtora și muncea trupul său cu postiri și privegheri și avea supus trupul voinței sufletului. Dumnezeiescul Pamvo, văzîndu-l că sporea în duhovniceasca nevoință și în fapte bune, îl îndemna părintește și-l povățuia cu luare aminte la cele plăcute lui Dumnezeu; și așa, conducîndu-l bine și cu dreaptă credință, l-a arătat iscusit și lămurit, după faptă și după privire.

Dar bătrînul, ajungînd la sfîrșitul său, se silea de aici să ajungă la cereștile bunătăți, pe care dorea de mult să le dobîndească, binecuvîntînd pe Paisie cu multe binecuvîntări și spunînd multe proorocii despre dînsul, a trecut de la pămînt către cele cerești. Deci, în acest chip Paisie se îndulcea de nădejtile cele bune, pe care le avea, iar eu, smeritul Ioan, care am scris această povestire de față, am rămas împreună cu Paisie în una și aceeași chilie, avînd amîndoi aceeași socoteală, petrecînd aceeași petrecere și viețuire, după canonul ce luasem de la duhovnicescul nostru părinte, îndemnîndu-ne unul pe altul la fapte bune și lucrînd amîndoi pentru mîntuirea sufletelor noastre.

Trecînd puțină vreme, iar Paisie încălzindu-se cu căldura Sfîntului Duh, se nevoia cu o mai mare petrecere. El a început a posti toată săptămîna și numai sîmbăta mînca, iar hrana lui era doar puțină pîine și sare. În celelalte zile ale săptămînii, în loc să se hrănească cu pîine simțită, se îndulcea și se veselea cu pîine gîndită, adică cuvîntul lui Dumnezeu. Adeseori citea și cugeta la proorocia dumnezeiescului Ieremia, care i s-a arătat de multe ori, precum zic unii, și îi tâlcuia înțelesurile cele ascunse ale proorociei și cu acestea îl îndemna spre îndrăgirea și dragostea bunătăților celor făgăduite. Dar el totdeauna se întindea la cele dinainte, după dumnezeiescul Pavel, adică totdeauna se silea să facă și alte fapte bune și nu se mulțumea cu cele mai dinainte.

Deci, pe lîngă săptămîna care postea mai întîi a adăugat și alta, și postea împreună două săptămîni, iar sîmbăta iarăși mînca hrana lui cea obișnuită, adică puțină pîine și sare. Și îi era hrana cea mai minunată, căci nimeni nu știa petrecerea lui cea întocmai cu a îngerilor, afară de Dumnezeu, care vede cele ascunse și nearătate. Drept aceea, robindu-se de dragostea liniștii, numai pe aceea o iubea; adică a se ruga și a vorbi totdeauna cu Dumnezeu și prin strălucirile ce se trimit afară de la El a se apropia de marginea dorințelor - care este Dumnezeu.

Cunoscînd eu, zice ucenicul lui, că dumnezeiescul Paisie avea niște gînduri ca acestea, adică să petreacă singur, măcar că despărțirea îmi era lucru nesuferit, cu toate acestea, am făcut încercare, ca să cunosc chipul acelei liniști. Deci am căutat să aflu, de unde venea acea dorință. Din povățuirea lui Dumnezeu, ori din însăși voia lui? Pentru aceea am zis către el: "Frate Paisie, iată, te văd că te stăpînești de îndrăgirea liniștii. Să știi bine, că și eu am același dor, însă nu știu de unde ne-a venit nouă un gînd ca acesta. Deci, vino să rugăm pe milostivul Dumnezeu, ca să ne arate voia Lui cea sfîntă și după acea voie să facem: ori să locuim împreună, ori să ne despărțim unul de altul".

Acestea auzindu-le Paisie, a răspuns: "Bine zici, iubitul meu Ioan, așa să facem, ca osîrdia noastră cea duhovnicească să fie bineprimită la Dumnezeu". Acestea zicînd, am petrecut noaptea aceea priveghind și rugînd fierbinte pe Dumnezeu, ca să ne arate voia Sa cea sfîntă. Dumnezeu, ca un bun și milostiv ce este, a ascultat rugăciunea noastră, și în vremea Utreniei, un înger dumnezeiesc ni s-a arătat nouă, zicînd: "Dumnezeu poruncește să vă despărțiți și fiecare să aibă locuință deosebită. Iar tu, o, Ioane rămîi în acest loc și fă-te multora povățuitor spre mîntuire. Iar tu, o, Paisie, sluga lui Hristos, du-te de aici și

mergi în partea de apus a pustiei. Acolo se va aduna prin tine popor nenumărat - zice Domnul -, și vei zidi o mănăstire, că și în acel loc, numele Meu se va slăvi".

Acestea zicînd, îngerul s-a făcut nevăzut. Deci noi, ascultînd porunca Lui, ne-am despărțit unul de altul, și am rămas la locul acela; iar Paisie, mergînd în partea pustiei dinspre apus, a tăiat o piatră și făcînd o peșteră, a locuit într-însa. Atîta s-a apropiat de el Dumnezeu, prin covîrșitoarea lui curățenie și pentru înalta lui petrecere, încît și Însuși Hristos i se arăta lui de multe ori, și-l povățuia la fapte bune, precum va arăta adevărul din cuvîntul ce urmează.

Într-una din zile, dumnezeiescul Paisie, șezînd în peștera sa și preamărinnd pe Dumnezeu, i s-a arătat Mîntuitorul nostru, zicîndu-i: "Pace ție, iubitul meu Paisie!" Paisie, sculîndu-se în picioare, s-a înfricoșat și a zis: "Iată robul Tău. Ce poruncești, Stăpîne? Și care este pricina pogorîrii Tale către mine?" Iar Hristos a răspuns: "Vezi pustia aceasta, care are atîta lungime și lățime? Aceasta toată am s-o umplu de pustnici, care vor slăvi numele Meu, prin mijlocirea ta!"

Paisie, alesul lui Dumnezeu, căzînd la pămînt, a zis: "Acestea care le zici, Doamne, sînt supuse

mîinii Tale celei puternice și îndată, cu voința Ta, le-ai și săvîrșit. Mă rog însă bunătății Tale, de unde vor avea cele de nevoie cei ce se vor aduna în pustia aceasta?" Iar Mîntuitorul a răspuns: "Crede-mie, că de îi voi afla pe dînșii avînd dragoste între ei - maica tuturor faptelor bune - și, de vor păzi poruncile Mele, eu voi avea toată grija de dînșii, încît nu le va lipsi nimic din cele trebuincioase!"

Apoi dumnezeiescul Paisie a zis iarăși către Domnul: "Încă odată întreb bunătatea Ta: "Cum vor trece ei cursele vrăjmașului și cum vor scăpa de cumplitele lui ispite?" Iar Mîntuitorul a zis: "De vor păzi cu blîndețe, cu dreptate și cu inimă smerită, precum ți-am zis, poruncile Mele, nu numai că îi voi elibera de războaiele vrăjmașului și de cursele lui cele viclene, ci îi voi arăta și moștenitori ai împărăției cerurilor!" Acestea zicînd Mîntuitorul, S-a înălțat cu slavă la cer, iar sfințitul Paisie a luat mai multă frică întru sine, cucerindu-se de porunca Mîntuitorului către dînsul.

Dar ce meșteșugeste zavistnicul și urîtorul de oameni vrăjmaș? Văzînd pe dumnezeiescul Paisie că trece cu întemeiere peste cursele lui și rămîne nevătămat de bîntuielile lui, scrișnea cu dinții săi. Și, neputînd a se apropia de dînsul, pentru puterea ce luase de la Dumnezeu, a căutat să-l biruiască cu vicleșug prin altă mijlocire, adică a încercat

doar l-ar lipsi de binele necîștigării și cu acest chip să se apropie de dînsul și să-l biruiască. Drept aceea vrăjmașul s-a dus la un om bogat al Egiptului și i s-a arătat lui în chip de înger și a zis: "Du-te în pustie și acolo vei afla un om sărac, cu numele Paisie, însă bogat și împodobit cu strălucire și cu faptele bune și vas ales al dumnezeiescului dar. Deci, închină-te lui, ducîndu-i bani mulți, ca să împartă milostenie monahilor, care pustnicesc acolo".

Bogatul, necunoscînd diavoleasca amăgire, a luat o mulțime de argint și de galbeni și s-a dus la Cuviosul Paisie. Dar Dumnezeu a descoperit robului Său bîntuirea diavolului și măiestria ce s-a meșteșugit să-i facă prin dărnicia boierului. Deci, Cuviosul Paisie a ieșit întru întîmpinarea lui, iar boierul acela, văzîndu-l, l-a întrebat: "Cine este Paisie și unde se află?" Iar Paisie i-a zis: "Dar ce voiești cu el?" Iar boierul i-a răspuns: "Am adus mulți bani ca să-i împartă milostenie la monahi". Iar cuviosul i-a zis: "Iartă-mă, omule, iubitorule de Hristos! Noi nu avem trebuință de bani, dacă voim să locuim în pustia aceasta. Ia-i pe ei și du-te în pace și nu te întrista, căci Dumnezeu a primit dăruirea ta. Dacă ai adus acești bani ca să-i dai monahilor, apoi mai bine îi împarți săracilor, căci în satele Egiptului sînt mulți săraci și văduve. Iar

dacă-i vei chivernisi pe dînşii, vei lua plată de la Dumnezeu mult mai multă".

Acel boier, ascultînd cuvintele sfîntului, s-a întors în Egipt. Întorcîndu-se şi Paisie în peştera sa, i s-a arătat diavolul, zicînd: "O, Paisie, silă nu pot să-ţi fac, căci ai izgonit meşteşugirile mele. Deci, fug de la tine şi mă duc să mă lupt cu alţii şi la tine nu mai vin, căci m-ai biruit!" Cuviosul, certîndu-l pe diavol, i-a zis: "Taci, diavole, că eşti plin de răutate!"

Astfel, ruşinîndu-se diavolul, a fugit şi nu mai îndrăznea să se mai apropie de dînsul. După aceea, dumnezeiescul Paisie s-a dus în pustia cea mai dinăuntru şi acolo cu trupul ducea viaţa cea mai aspră, iar cu duhul socotea cele cereşti şi vorbea cu Stăpînul Hristos. Drept aceea şi dumnezeiescul Duh, ce locuia în Paisie, a binevoit a-l face iubitor al dumnezeieştilor vistierii şi al veseliei, de care se îndulcesc cei dreşti.

Cuviosul Paisie, rugîndu-se odată, a venit întru uimire şi s-a răpit la cer. Astfel fiind, întîi privea la cele veselitoare şi la frumuseţile Raiului şi din acelea s-a umplut de bucurie şi de veselie. Apoi a văzut Biserica celor întîi-născuţi, care este în cer, adică pe toţi sfînţii şi, împărtăşindu-se de desfătarea cea netrecătoare şi de îndulcirea din

vedenia aceea, s-a învrednicit de la Dumnezeu și a luat darul înfrînării și al ajunării.

Deci, cuminecându-se cu Preacuratele Taine, petrecea fără de altă hrană. Dar să nu fie cineva necredincios, din cei ce se pleacă dumnezeiescului cuvînt, nici să se îndoiască de cele zise, căci toate se supun dumnezeieștilor amenințări. Pentru aceasta, nu voi ascunde adevărul, căci cu împărtășirea dumnezeieștilor Taine a petrecut șaptezeci de ani, negustînd altă hrană trupească. Aceasta nu este minunată, pe lîngă neasemuita putere a lui Dumnezeu, căci hrana cea trupească o cere firea pentru alcătuirea și petrecerea trupului, iar la cei mai înalți și mai presus de fire, cum era dumnezeiescul Paisie, puterea ziditoare a lui Dumnezeu, care este fără lipsă și nu se supune legii firii desăvîrșit, dă cu adevărat acest dar, care este mai presus de puterea și de firea omenească. În acest chip a păzit fără hrană pînă acum pe Proorocul Ilie și pe Enoh, mai presus de legea firii, și îi va păzi pînă la vremea cea de pe urmă. Acestea sînt destule spre dovada acestui dar mai presus de fire.

Mulți monahi și mireni alergau la dumnezeiescul Paisie după buna voire a lui Dumnezeu, poftind să locuiască împreună cu el, ca albinele în fagure. Astfel, se împărtășeau fără de saț din mierea cea

gîndită și din prea dulcea lui învățătură. Aceia, îndulcindu-se de ea, lăsau lumea și cele din lume și în fiecare zi se înmulțea numărul monahilor. Pe unii, care doreau să se liniștească deosebit, îi învăța să vorbească împreună cu Dumnezeu prin rugăciune, iar pe cei ce voiau să fie în supunere și ascultare, cum și în petrecerea cea cu adevărat fericită, îi puneă să locuiască în viață de obște, împreună cu alți frați, rînduindu-le, potrivit lor, să lucreze și lucrul de mîini. Pe de o parte ca să nu șadă degeaba, ci să se iscusească și să aibă trup cu îndemînare la ostenelile faptelor bune; iar pe de alta, ca să-și scoată hrana vieții lor din sudorile și ostenelile lor și să miluiască pe cei săraci. Peste toate acestea le-a dat poruncă necălcată, să nu facă nimic, nici cel mai mic lucru, fără socoteala și voia duhovnicescului lor părinte. În acest mod învăța și purta grijă de frați. Iar nevoința ce o purta el în liniște și în depărtare, cine putea să o povestească cu de-amănuntul?

Dumnezeiescul Paisie a intrat odată în pustia cea mai dinăun-tru și, găsind acolo o peșteră, a locuit într-însa trei ani. Fiindcă perii capului au crescut mult și s-au lungit, ce a socotit pururea fericitul? A pus un par în partea cea de sus a peșterii, a legat de el părul său, și astfel se ruga mai cu sîrguință și mai cu osteneală. Nu numai aceasta, ci și alte osteneli făcea ziua și noaptea, înfierbîntîndu-se de

dragostea lui Hristos în acele nevoințe aspre. Pentru aceasta și Mîntuitorul s-a arătat lui precum s-a făgăduit în Sfînta Evanghelie.

În vremea cînd Paisie se ruga, iată se arată înaintea lui Mîntuitorul nostru, cel mai mult dorit decît toate. Iar el, nesuferind a vedea dumnezeiescul Lui chip, a căzut la pămînt, cutremurat și înfricoșat, zicînd: "O, Hristoase Împărate, nepovestita Ta dragoste care o ai spre slugile Tale!" Iar Mîntuitorul, întinzînd mîna Sa, l-a ridicat și i-a zis: "Pace ție, sluga mea! Nu te înfricoșa, căci bunătatea Mea se veselește foarte mult de lucrurile tale. Rugăciunea ta este foarte primită și bineplăcută Mie. Deci, veselește-te și ia plată preastrălucită pentru aceste lucruri ale tale. Iată îți dau un dar ca acesta: Orice cerere vei face în numele Meu, să ți se dea, și pentru oricare păcătoși vei mijloci la Mine, să se ierte păcatele lor".

Sfîntul Paisie a zis: "Împărate Hristoase, măcar de m-aș învrednici eu ticălosul să iau de la bunătatea Ta o iubire de oameni ca aceasta, adică să mi se dea dar, ca să cer cele ce se cuvin și cele ce-mi sînt trebuincioase mie, ca să petrec lesne căile cele mîntuitoare ale poruncilor Tale și să dobîndesc sfîrșit bun, căci fără de pronia Ta, nu ne este cu putință să facem vreun bine. Căci dacă Tu Ți-ai

vărsat Sîngele Tău, cel de mult preț, pentru mîntuirea noastră, ai primit să rabzi moarte și îngropare și prin Învierea Ta ne-ai dăruit nouă viață veșnică, cîte morți oare nu sîntem noi datori să răbdăm pentru dragostea Ta?"

După ce Paisie a zis acestea, Mîntuitorul l-a binecuvîntat și S-a înălțat la ceruri. Iar cum cuviosul a luat cu adevărat un dar ca acesta de la Dumnezeu, se va arăta în cele ce urmează:

Un ascultător al unui bătrîn a murit. Acela, amăgindu-se de zavistnicul diavol, se afla în osînda nesupunerii și a neascultării și lucrul cel mai rău a făcut, că a căzut în alt păcat și nu s-a pocăit, ticălosul. Deci, bătrînul lui ruga de multe ori pe Dumnezeu să-i arate unde a ajuns sufletul leneșului lui ascultător. Drept aceea, i s-a arătat că se muncea în iad cu munci cumplite și aspre și, rănindu-se groaznic cu inima, nu înceta a ruga pe Dumnezeu pentru el și, adăugînd noi postiri pe lîngă postirea sa cea mai dinainte, a postit patruzeci de zile și atunci a auzit un glas ce zicea: "Acest suflet, pentru care te rogi fierbinte se cade să fie în iad pînă cînd voi veni cu îngerii și cu trîmbițele judecății și atunci va lua cuviincioasă plată pentru lucrurile sale".

Bătrînul, auzind această hotărîre, s-a întristat foarte mult și, pe lîngă cele patruzeci de zile de mai înainte, a adăugat alte patruzeci de zile de postire și, umilindu-se pe sine mai mult, ruga pe Dumnezeu. Dar iarăși a auzit de la Dumnezeu: "Rămîne în iad, pînă voi veni pe norii cerului!" Deci, de vreme ce n-a putut să plece dumnezeiasca milostivire să-l ierte - și aceasta poate a făcut-o Mîntuitorul, ca bătrînul să pună mijlocitor pe dumnezeiescul Paisie și astfel, ascultîndu-l, să se adeverească pentru făgăduința ce i-a dat-o -, a alergat la Paisie în pustia cea mai dinăuntru, știind îndrăzneala ce avea către Dumnezeu și nădăjduind către acela care singur poate să milostivească pe Dumnezeu.

Cuviosul Paisie, cunoscînd prin dumnezeiescul dar venirea bătrînului, a ieșit întru întîmpinarea lui și după sărutarea lor a zis către el: "O, părinte, pentru ce ai venit la mine prostul și păcătosul și te-ai umilit atît de mult?" Dar bătrînul, povestind întîmplarea ucenicului său și rugile ce le-a făcut la Dumnezeu pentru el și hotărîrea ce a auzit-o că se va pedepsi în iad pînă la venirea Domnului, i-a zis: "Pentru aceasta am venit să rog pe cuvioșia ta, ca împreună să te doară inima pentru el și să rogi pe Dumnezeu pentru ticălosul meu ucenic, căci cred că dacă Îl vei ruga, te va asculta. Deci, nu mă lăsa supărat, ci roagă-L, căci altfel nu mă duc de aici".

Acestea zicînd acel bun bătrîn, a înduplecat pe marele Paisie, mai mult cu lacrimile lui decît cu cuvintele, să se roage lui Dumnezeu și să milostivească îndurările Lui. Deci, a zis Cuviosul Paisie: "O, sfințite părinte, nu-mi este cu putință să mă apuc de lucrul acesta, căci acesta este lucrul tău și al mării tale minți, măcar că de astădată nu te ascultă Dumnezeu, pentru pricinile pe care El singur le știe, căci judecățile Lui sînt multe și adînci. Însă, ca să ascult porunca ta, iată, rog pe Dumnezeu împreună cu cuvioșia ta și orice se va afla plăcut Lui, facă-se. Deci, rămînînd tu în acest loc, roagă pe Dumnezeu, iar eu mă duc să-L rog în pustia cea mai dinăuntru".

Ducîndu-se acolo, a stat la rugăciune și, înălțîndu-și mîinile și mintea la cer, a zis: "Ziditorule al tuturor, caută spre slugile ne-vrednicilor robilor Tăi și ca un bun liberează din legăturile iadului sufletul ucenicului bătrînului!" Acestea și cele asemenea acestora rugîndu-se lui Dumnezeu, n-a fost chip să nu fie auzit - după nemincinoasa făgăduință ce a luat. Atunci îndată, Hristos, Cel ce este de față pretutindeni, dar nevăzut, i s-a arătat lui și i-a zis: "Robul meu Paisie, ce ceri cu tot sufletul?" El a răspuns: "Doamne, Tu ești Cel ce cunoști toate! Tu știi că cer să miluiești pe neascultătorul și păcătosul ucenic al bătrînului, care se muncește, ticălosul, în iad. Deci mă rog

Ție, ascultă-mă pe mine robul Tău și izbăvește-l ca un iertător și mult milostiv".

Mîntuitorul a zis către dînsul: "Eu am hotărît ca el să rămînă în iad, să se muncească pentru neascultarea și păcatul lui, pînă cînd voi veni cu îngerii pe norii cerului!" Paisie, alesul Domnului, rugîndu-l, a zis: "Stăpîne al tuturor, dar ce lucru nu se supune poruncii Tale cînd voiești? Îți este lesne Ție, Stăpînul veacurilor și Făcătorul tuturor celor ce sînt, să faci și acum același chip al venirii Tale".

Mîntuitorul, auzind acestea, S-a înălțat la ceruri. Apoi S-a pogorît pe nori cu multă slavă, cu îngeri și cu arhangheli, cu trîmbițe, cu cete de drepti și cu toate acelea cîte are să se pogoare în ziua cea de apoi a judecății și a așezat scaune și divan înfricoșat. Pe urmă a fost chemat și sufletul ascultătorului ce murise și, ieșind din iad, a stat înaintea Judecătorului. Acela s-a dat în mîinile lui Paisie, apoi a fost dat bătrînului lui, care, în ceasul acela, se ruga cu multă nevoință, precum se învoise mai înainte, ca să se roage amîndoi.

Deci, a auzit glas de sus, zicîndu-i: "Ia sufletul ucenicului tău, prin mîinile slugii mele Paisie, care s-a eliberat din iad, și nu-l vei mai vedea în munci, ci în odihnă!" Atunci îndată a venit sufletul

ucenicului și a stat înaintea bătrînului și mărturisea că multe a pătimit în iad din schingiuirile munci pentru neascultare, fiindcă aceasta i s-a făcut pricină să cadă în păcat, și pentru păcat a încercat muncile cele cumplite ale iadului. Apoi zicea: "Dar prin rugăciunile tale și ale dumnezeiescului Paisie, iubitorul de oameni, Dumnezeu, S-a milostivit de m-a dezlegat din legăturile iadului, ca să mă duc la locul dreptilor!"

Acestea s-au arătat bătrînului în vremea rugăciunii lui. Apoi, după ce s-a încredințat de aceasta pe deplin, adică despre mîntuirea ucenicului său, s-a dus îndată la marele Paisie și l-a găsit mulțumind lui Dumnezeu pentru mîntuirea ucenicului care murise. Deci, i-a spus vedenia ce o văzuse. Apoi Paisie i-a povestit bătrînului de înfricoșata venire a Domnului și de toate cele ce văzuse, mulțumind amîndoi lui Dumnezeu, Care a făcut niște lucruri minunate ca acestea. Apoi bătrînul a zis către marele Paisie: "Dumnezeiescule Paisie, îți mulțumesc foarte mult că prin rugăciunile tale ai mîntuit nu numai pe deznădăjduitul meu ucenic, dar ai mîntuit și sufletul meu, care suferea cumplit de întristare! Deci, te rog să-mi spui care este fapta minunată și care sînt nevoințele tale, prin care te-ai învrednicit a lua niște daruri ca acestea?"

Marele Paisie i-a răspuns: "Iartă-mă, cinstite părinte, la mine smeritul nu se află nici un lucru care să fie vrednic de vreun dar ca acesta. Dar dumnezeiasca pronie, care economisește niște lucruri ca acestea la cei ce cer din tot sufletul ajutorul ei, auzind rugăciunile tale, n-a trecut cu vederea multa ta dragoste, ce ai arătat-o către ucenicul tău, căci ai urmat cu lucrul pe Dumnezeu iubitorul de oameni, Care, pentru noi oamenii, cei ce am fost izgoniți din Rai pentru neascultarea noastră și ne-am făcut vrăjmași ai lui Dumnezeu din amăgirea celui viclean, S-a născut din pururea Fecioara Maria, a crescut ca un copil, a pătimit ca un om și, cu patima Sa, ne-a eliberat. Apoi, arătînd către noi cu fapta atîta covîrșitoare dragoste, a legiuit și cu cuvîntul că nu este nici un alt bine mai mare decît dragostea cea curată, pentru care cineva își pune viața sa pentru prietenul său, precum ți-ai pus și tu, părinte, pentru ucenicul tău. De aceea Domnul a ascultat rugămîntea ta și a mîntuit pe ucenicul tău. Eu sînt un păcătos și nu cunosc în mine nici un bine, pentru aceea sînt nevrednic de darurile lui Dumnezeu. Deci, iartă-mă, o, prea sfințite suflete și vino să mulțumim și să slăvim pe Dumnezeu milostivul și iubitorul de oameni". Zicînd acestea cu smerită cugetare, a slăvit împreună cu bătrînul pe Dumnezeu dătătorul tuturor darurilor. Apoi, luînd

binecuvîntare unul de la altul și luîndu-și rămas bun, s-a întors fiecare la locuința sa.

Părintele nostru Paisie, uitînd de cele din urmă, după dumnezeiescul Pavel, și întinzîndu-se spre cele de mai înainte, s-a dat pe sine la nevoie și mai aspre. Deci înconjura pustia cea fără apă, pe de o parte ca să se ascundă de oameni să nu-i vadă nevoițele, iar pe de altă parte, ca să se îndulcească de miera liniștii fără nici o supărare. Însă Dumnezeu n-a lăsat în pustie pe un luceafăr atît de luminos, ci voind să lumineze pe alții cu lumina învățaturii aceuia și să-i povățuiască spre mîntuire, i-a poruncit să iasă din pustie afară, ca să întărească pe frații ce se aflau acolo și să-i facă, cu învățătura sa, următori ai faptelor celor bune ale lui și prieteni ai sfințitei lui petreceri cea întocmai cu a îngerilor.

Cuviosul a zis: "O, Doamne al meu, dar ce cîștig voi lua, dacă voi lăsa pustia în care mă îndulcesc cu bucurie de cercetarea Ta și mă voi duce spre cercetarea altora, pe care nu m-am făcut vrednic încă îndestulat să-i ocîrmuiesc? Mă tem, Stăpîne, că, îndeletnicindu-mă de ocîrmuirea acelora, nu voi putea face poruncile Tale cum se cuvine și, astfel, mă voi osîndi eu, ticălosul, pentru lenevirea mea". Mîntuitorul i-a răspuns la acestea: "Nu are plată întocmai osteneala ce o vei face pentru

mîntuirea altora, cu osteneala ce faci aici în pustie. Deci, pentru aceea vei lua plată îndoită în Ierusalimul cel de sus, cu înmulțite și strălucite răsplătiri".

Atunci dumnezeiescul Paisie a ieșit afară din pustia aceea, după dumnezeiasca poruncă și, aflînd frații de venirea lui, alergau la dînsul mulțime multă și ascultau învățătura lui preadulce, căci după adevăr învățătura lui era izvor de-a pururea curgător, care izvora apă. Drept aceea, dorind să-l văd și eu, zice Cuviosul Ioan, fiindcă era cu puțință ca din singură privirea lui să primesc dar dumnezeiesc, m-am dus la dînsul și mai înainte de a bate în chilia lui, l-am auzit dinăuntru vorbind cu un om și, sfiindu-mă a bate, stăteam afară, însă am făcut puțin zgomot.

Cinstitul părinte, auzind acel zgomot, a ieșit afară și, văzîndu-mă pe mine, s-a bucurat și m-a sărutat, asemenea și eu pe el. Apoi, intrînd împreună cu dînsul în chilie și nevăzînd pe nimeni altul, socoteam cine să fi fost oare acela, ce cu puțin înainte a vorbit cu cuviosul, căutînd într-o parte și în alta să văd pe cineva. Atunci el m-a întrebat: "De ce te uiți încoace și în colo și nu te dumirești, ca și cum ai vedea un lucru preaslăvit?" Eu i-am răspuns: "Cu adevărat văd lucru preaslăvit, căci, nedumerindu-mă, nu știu ce să

zic, fiindcă cu puțin mai înainte am auzit glasul unui om; dar ce este aceasta nu știu? Deci, te rog să-mi arăți această taină preaslăvită!"

Dumnezeiescul părinte mi-a spus: "O, Ioane, taină preaslăvită ți-a descoperit ție Dumnezeu astăzi și mie mi se cădea să-ți arăt dragostea ce o are spre noi bunătatea Lui. Acela, alesule prieten, pe care l-ai auzit vorbind cu mine, era marele Constantin, întâiul împărat al creștinilor. El s-a pogorât din cer și mi-a zis: "Ferițiți sînteți voi care v-ați învrednicit a vedea petrecerea monahicească, căci după adevăr a voastră este fericirea Mîntuitorului". Iar eu i-am zis: "Cine ești tu, domnul meu, care zici acestea și ne ferești pe noi monahii?" El mi-a răspuns: "Eu sînt marele Constantin și m-am pogorât din cer ca să-ți arăt slava pe care o dobîndesc monahii în ceruri, prietenia și îndrăzneala care o au către Hristos. Deci, te fericesc pe tine, o, Paisie, pentru că îi îndemni pe dînșii la această sfințită petrecere a pustniciei, iar eu mă ocărăsc pe mine, că n-am nimerit o rînduială prea mare ca aceasta a monahilor, suferind astfel paguba ce am luat".

Atunci eu iarăși i-am zis: "Pentru ce, o, împărate, te ocărăști pe tine? Oare n-ai dobîndit slava cea pururea fiitoare și dumnezeiasca fericire?" El mi-a răspuns: "Așa este, am dobîndit-o! Dar nu am

aceeași îndrăzneală ca monahii, nici cinstea întocmai cu ei! Căci am văzut sufletele oarecăror monahi, care, despărțindu-se de trup, zburau ca niște vulturi și se suiau la cer cu multă îndrăzneală, iar ceata cea potrivnică a diavolilor nu îndrăzneala să se apropie de dînsele, că erau cu totul desăvîrșite. Apoi am văzut că li se deschideau ușile cerului și intrau înăuntru și, arătîndu-se cerescului Împărat, stăteau de față cu multă îndrăzneală la scaunul lui Dumnezeu. Deci, pentru această vrednicie, minunîndu-mă de voi monahii, vă fericesc și mă ocărăsc pe mine, că nu m-am învrednicit a lua o îndrăznire ca aceasta. O, de aș fi lăsat această vremelnică împărăție, haina și coroana împărătească și să mă fi făcut sărac; să fi purtat sac și să fi primit cîte le cere petrecerea monahicească!"

Atunci eu i-am zis: "Toate le zici bine, o, sfințite împărat, și ne mîngîi cu acestea. Însă unele ca acestea se cuvin să fie judecățile lui Dumnezeu și nu este cu dreptate a zice în alt fel, pentru dumnezeiasca dreaptă judecată, căci dreptul Judecător le dă toate cu dreptate după vrednicie, și după ostenele fiecăruia îi dă lui plata. Viața ta nu avea ostenele cele întocmai cu ale noastre, nici nu era asemenea cu viața monahilor; pentru că tu aveai femeie ajutătoare, aveai copii și slugi și multe alte feluri de îndulciri și odihne; iar monahii,

defăimînd toate cele dulci și veselitoare ale acestei vieți, în loc de toate bunătățile lumii, au lăudat pe Dumnezeu și pe Dînsul îl aveau de bucurie și de bogăție. Aceasta socotesc monahii desfătare și mare îndulcire, să facă cele bineplăcute Lui. Și ei erau, după cum zice apostolul, lipsiți, necăjiți și rău pătimitori. De aceea cu neputință îți este ție, împăratul meu, să te faci întocmai cu ei". Deci, în timpul cînd noi vorbeam aceasta, atunci ai venit tu, fratele meu Ioan; iar el îndată s-a suit la cer. Acum, învățîndu-te prin această taină cîte bunătăți pricinuiesc durerile pustniciei, întărește pe frați.

Acestea auzindu-le eu, am dat mare mulțumire lui Dumnezeu. După aceea, vorbind din destul cu dumnezeiescul Paisie, m-am întors la locuința mea, bucurîndu-mă și veselindu-mă. Cuvîntul ne va arăta și înfocata rîvnă pe care o avea Cuviosul Paisie pentru credință.

Un bătrîn oarecare locuia într-un sat ce se învecina cu părțile Egiptului. Acela, rătăcindu-se din neștiință, zicea că se cuvine creștinilor să cinstească și să slujească numai Tatălui și Fiului, iar Sfîntului Duh să nu-i slujească, nici să-I zică Dumnezeu. Această rătăcire și rea cugetare au urmat-o o mulțime de oameni. Însă Domnul, voind să nu fie în deșert și să se piardă pustniceștile

osteneli și sudori ale bătrînului, i-a descoperit lui relele cugetări ale aceluia și satul în care locuia.

Atunci, dumnezeiescul Paisie, făcînd o mulțime de zimbile (coșnițe) cu trei urechi, le-a luat și le-a dus aceluia bătrîn. În acel ceas, se aflau acolo mulți dintre cei care erau părtași ai acelei nedumnezeiești dogme. Deci, văzînd zimbilele cu trei urechi și necunoscînd pe Paisie, se minuna și se mira mult de facerea zimbilelor și întrebau ce sînt acelea și ce are de gînd să facă cu ele? Iar el a zis: "Voiesc să le vînd". Atunci iarăși l-au întrebat: "De ce le-ai făcut cu trei urechi?" El a zis: "Fiindcă sînt prieten și iubitor al Sfintei Treimi și se cade să arăt cu lucrurile cele trei fețe ale Sfintei Treimi, să o laud și să o slăvesc în trei ipostasuri, avînd în mîinile mele semnele Sfintei Treimi, pentru că acum Sfînta Treime este o fire și are trei fețe - iar de o înțelege cineva altfel, atunci nu o înțelege drept -, tot așa se cade să socotim și aceste zimbile, pentru că în fiecare dintre dînsesele are o ființă privindu-se în trei și în fiecare din ele se află întocmai toată ființa conștiinței.

Deci, tot așa și cu nematerialnica fire și dumnezeirea cea mai presus de ființă se află întocmai în trei chipuri, adică în trei fețe: Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh petrece toată în fiecare față și nici mai mult decît trei fețe se zice, nici mai puțin,

adică nici pătrime, nici doime, ci treime, fiindcă această față a Sfintei Treimi nu este mai mult decât cealaltă nici cealaltă mai puțină decât aceasta".

Acestea zicându-le pe scurt dumnezeiescul Paisie, bătrînul și toți cîți se aflau acolo au cunoscut adevărul și cucernicindu-se de dînsul i-a zis: "Minunatule, spune nouă și altele mai curate despre dreapta credință, uneltind și alte dovezi ca acestea descoperite, căci ne-ai înspăimîntat de la începutul cuvintelor tale". Dumnezeiescul Paisie, cu glas îndrăzneț a răsturnat toate cuvintele cele hulitoare ale ereticilor și le-a arătat mai neputincioase decât țesătura păianjenului, iar dreapta credință le-a arătat-o mai pe larg și cu mai multe pilde, întărind-o în inimile lor. El i-a adus la adevărata cunoștință a Sfintei Treimi, dovedind cu multe mărturii luate din Scripturile cele insuflate de Dumnezeu, că și Sfîntul Duh este Dumnezeu precum este și Tatăl și Fiul. Apoi, sfătuindu-i pe toți să-și mărturisească neștiința lor și să se pocăiască pentru defăimarea lor, s-a întors iarăși în pustie, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu.

Ajungînd în pustie, a strălucit deodată o lumină înaintea lui și, privind la acea lumină, vedea cete de îngeri umplînd pustia. Și se minuna ce să fie oare ceea ce se arăta? Atunci a auzit pe îngerul său păzitor, zicînd: "Paisie, cînd tu ești aici și cînd

lipsești, noi păzim pe monahii care locuiesc într-această pustie, precum ți-a făgăduit Dumnezeu tuturor". Iar el, cu laude mulțumitoare, slăvea pe Dumnezeu, care poartă grijă de toți. Iar despre proorocescul dar, pe care s-a învrednicit a-l lua marele Paisie, vă arăt urmă-toarea povestire:

Fiindcă vestea despre Cuviosul Paisie s-a auzit în toată lumea, mulți iubitori de fapte bune se îndemneau să meargă și să ia binecuvîntarea lui. Pentru aceasta și cuviosul Pimen, cel mai mare între părinți, fiind încă tânăr într-acea vreme, și dorind foarte mult a-l vedea, s-a dus la Cuviosul Pavel și-l rugă să meargă împreună la marele Paisie; căci Pavel era cunoscut și prieten al lui Paisie și se ducea des la el. Părintele nostru Pavel i-a zis: "Fiul meu, mă sfîesc să te duc la el, căci ești prea tânăr și acela este bogat în fapte bune. Noi nu ne ducem la el așa cum se întîmplă, ci cu multă chibzuire și cu cucernicie, și nu întotdeauna îl întîmpinăm pentru folos, ci la vreme potrivită". Pimen i-a zis: "Voi rămîne afară din chilia lui, cînd vom merge și, numai de voi auzi dumnezeiescul lui glas vorbind cu tine, voi avea bucurie și voi cunoaște dumnezeiescul lui dar, iar de va fi cu anevoie de a auzi glasul lui, atunci voi pipăi numai chilia lui și voi dobîndi mîntuire; iar cînd vei ieși din chilia lui, voi săruta picioarele tale, care au călcat pămîntul acela, pe care calcă frumoasele lui

picioare, și cu aceasta voi dobândi binecuvântare îndestulată".

Pimen zicînd acestea, Cuviosul Pavel s-a minunat de smerenia lui și de multa credință ce avea către Paisie. Deci, luîndu-l împreună cu el, s-a dus la Paisie. Și, ajungînd la chilia lui, Pavel a intrat singur înăuntru, iar dumnezeiescul Paisie, primindu-l părintește și prietenește, l-a întrebat despre Pimen. Atunci Pavel i-a spus că a rămas afară, căci se sfiește a intra înăuntru; dar el a poruncit să intre înăuntru. Apoi a zis către Pavel: "Nu este bine a opri pe unii ca aceștia să rămînă afară cînd vin la noi, căci aceștia mai lesne merg în cer, zice Mîntuitorul nostru".

Zicînd acestea, a îmbrățișat pe tînărul Pimen și, binecuvîntîndu-l, i-a zis: "O, preaiubite Pavel, să-ți aduci aminte că acest tînăr va mîntui sufletele multor oameni și prin dînsul se vor învrednici mulți a dobîndi Raiul, căci mîna Domnului, Care îl păzește și îl povățuiește la dumnezeieștile învățături, se vede cu el". Apoi a pus mîinile sale pe capul lui și, binecuvîntîndu-l, l-a trimis înapoi cu Pavel, care, cîștigînd ceea ce dorise, slăvea foarte mult pe Dumnezeu.

Odată, sfințitului Paisie, avînd douăzeci și una de zile de postire, i s-a arătat Domnul Hristos și i-a

zis: "O, alesul meu, Paisie, mult rău pătimești pentru Mine!" Iar el a zis: "Ce mare lucru este această proastă și rea pătimire, o, bunul meu Stăpîn! Mai ales că bunătatea Ta îmi dă putere". Iar Mîntuitorul a zis: "Tot lucrul bun, este bineprimit de Mine și, celor ce-l fac, le voi da plată întocmai cu ostenele lor; deci, urmează-Mă!"

Paisie L-a urmat pînă ce au mers la o peșteră a pustiei. Atunci Mîntuitorul a zis către el: "Intră înăuntru și vezi un bărbat cu adevărat nevoitor!" Paisie, intrînd în peșteră, a văzut un om care se tăvălea pe pămînt, care-și freca gura și fața de pămînt. Deci, mirîndu-se de covîrșitoarea nevoie a acelui bărbat, a ieșit afară, rugîndu-se de Domnul Hristos să-i spună pricina nevoinei celei mari a acelui bărbat. Iar Domnul i-a zis: "Ai văzut pe nevoitorul Meu, ce fel de ostenele mari rabdă pentru Mine?" Paisie a zis: "L-am văzut, Stăpîne, și m-am înspăimîntat de ostenele nevoinei lui; dar rog bunătatea Ta să-mi descopere cum are atîta nevoie?" Mîntuitorul i-a zis: "Are numai două zile de postire și, iată, îl vezi în ce fel se chinuiește de foame și de sete?"

Paisie, auzind acestea, a zis: "Și cum eu, care am douăzeci și două de zile de post, n-am pățit nimic asemenea? Mîntuitorul i-a zis: "Pentru că tu te întărești de darul Meu și postești fără de

osteneală, iar acela ca un pătimitor, din însăși voia lui postește cu multă osteneală și, încălzindu-se de dorul pe care-l are către Mine, suferă să pătimească mai presus de puterea sa". Apoi Paisie a întrebat pe Domnul: "Ce plată are să ia de la bunătatea Ta, pentru cele două zile?" Domnul i-a răspuns: "Acesta va lua aceeași plată pentru cele două zile, la fel cu plata ce ai s-o iei tu pentru cele douăzeci și două de zile! Și voi zice deopotrivă: "Intră în bucuria Domnului tău, și ție care ai luat cinci talanți și acela care a luat doi, căci întocmai ați făcut binele și amândoi v-ați arătat vrednici după puterea voastră!" Mîntuitorul, zicînd acestea, S-a făcut nevăzut.

Deci, părintele nostru Paisie, întorcîndu-se la chilia sa, și-a adăugat mai multe nevoințe și se ruga lui Dumnezeu să se facă mai presus de hrană. Astfel, hrana lui acum nu mai era alta, cum am zis mai înainte, decît împărtășirea în fiecare Duminică cu preacuratul Trup și cinstitul Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos. Iar Mîntuitorul, cu iubire de oameni, i S-a arătat iarăși robului Său Paisie și i-a zis: "Ce Mă mai rogi pentru hrană, de vreme ce nu mănînci nimic. De-ți trebuie ceva, cere!" El i-a zis: "Mă rog Domnului meu, cînd ies din această pustie și mă duc spre cercetarea fraților, să am voie să vin îndată înapoi în pustie, pentru că nu sufăr să zăbovesc în cercetarea altora și să mă lipsesc de a

Ta!" Iar Domnul i-a zis: "Nu te întrista de asta, căci atunci când ieși din pustie Eu nu mă depărtez de tine, ci sînt cu tine".

Pe urmă Paisie I-a zis: "Mă rog Ție, Hristoase al meu, întărește-mă pe mine!" Iar Domnul i-a zis: "De voiești a birui mînia și iuțimea, ia aminte să nu rănești ori să ocărăști ori să defaimi pe cineva; și, de vei păzi acestea, nu te vei mînia". Paisie iarăși L-a întrebat, zicînd: "Stăpîne, Iubitorule de oameni și îndelung răbdătorule, dacă cineva face poruncile Tale și se duce la cei ce Te iubesc pe Tine, să slujească la trebuințele lor, oare are cîștig din aceasta, sau pagubă?" Domnul i-a răspuns: "Precum cel ce lucrează într-o țarină, ia plată de la stăpînul țarinii, așa și cei ce fac binele și ajută sau învață pe alții, vor lua în ceruri plată însutită".

Apoi Paisie L-a mai întrebat: "Domnul meu, dacă cineva se nevoiește la fapta bună și slujește și pe alții, iar altul se nevoiește numai pentru sine și pe alții nu-i slujește, se deosebește unul de altul?" Domnul i-a răspuns: "Cel ce se nevoiește numai pentru el este ucenicul meu, iar cel ce se nevoiește pentru el și slujește și pe alții este fiu și moștenitor al Meu!" Paisie a întrebat iarăși: "Dacă cineva se sîrguiește a face slujba altuia și se nevoiește și pentru sine cît îi este cu putință, însă, fiind împiedicat de slujirea altuia, nu ajunge la

nevoințele celor ce nu au nici o împiedicare, unul ca acesta va lua aceeași plată ca cei care se nevoiesc mai mult?" Mîntuitorul i-a răspuns: "Da, aceeași plată va lua". Zicînd aceasta, s-a suit la cer.

În părțile Siriei, era un nevoitor împodobit cu multe feluri de fapte bune. El, rugîndu-se odată, i-a venit un gînd ca acesta: "Oare o fi ajuns cineva din cei ce au bineplăcut lui Dumnezeu a se face asemenea cu mine?" Și, în aceeași vreme, a auzit un glas de sus, zicîndu-i: "Du-te în Egipt și acolo vei găsi un nevoitor, cu numele Paisie, care se îndeletnicește cu smerenia și cu dragostea către Dumnezeu ca și tine".

Atunci, acel cinstit bătrîn n-a socotit nicidecum osteneala drumului, și a pornit îndată spre Egipt. Deci, ajungînd în muntele Nitriei, întreba unde se găsește Paisie? Dar, fiindcă numele lui era propovăduit de toți, nu s-a ascuns bătrînului locul unde locuia Paisie, nici lui Paisie nu i s-a ascuns dorința bătrînului; căci, cum a intrat bătrînul în pustie și mergea drept spre Paisie, îndată Paisie l-a întîmpinat în drum. Deci, cunoscîndu-se între dînșii prin dumnezeiescul dar, s-au îmbrățișat cu bucurie și au făcut sărutarea cea întru Hristos. Apoi, ducîndu-se la chilia lui Paisie și rugîndu-se, au șezut. Deci, bătrînul, începînd a grăi către

dumnezeiescul Paisie, vorbea în limba siriană, iar Paisie, fiind egiptean, știa numai limba egipteană. Pentru aceea, s-a întristat foarte mult că nu înțelegea cuvintele cele folositoare de suflet ale bătrînului. Deci, înălțînd îndată la cer ochii și mintea, a suspinat din adîncul inimii și a zis: "Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, dă-mi darul Tău mie, robul Tău, ca să cunosc puterea cuvintelor bătrînului". Dar, o minune, pentru ascultarea Domnului cea repede, îndată, împreună cu cuvîntul, vorbea și înțelegea limba siriană.

Vorbind între ei multe, au povestit unuia altuia vedeniile ce s-au învrednicit a le avea fiecare, cu care părinți au vorbit și au petrecut împreună și ce fapte bune aveau acei părinți; căci amîndoi erau plini de bucurie pentru o împreună vorbire ca aceea. După ce au trecut șase zile și au sfîrșit cîte aveau de vorbit, bătrînul voia a se întoarce la locul său. Atunci, Paisie a chemat pe ucenicii săi și le-a zis: "Iată, preaiubiți fii, un om sfînt, din cei desăvîrșiți în fapte bune, plin de Duh Sfînt și de dumnezeiesc dar; deci, luați toți binecuvîntările lui cu cucernicie, ca să le aveți ca pe niște turnuri și strajă împotriva vrăjmașilor". Atunci, îndată au căzut toți la pămînt și, închinîndu-se acelui sfînt bătrîn, precum se cădea, cereau fierbinte rugile și binecuvîntarea lui. Acela, făcînd rugăciune pentru

dînşii, i-a binecuvîntat şi, luîndu-şi rămas bun de la toţi, s-a dus.

După puţină vreme, a venit la marele Paisie un pustnic, iar ucenicii cuviosului i-au zis: "O, părinte, mare cîştig ai fi nimerit dacă ai fi venit puţin mai înainte, căci a venit la noi un om dumnezeiesc din Siria, strălucit cu mintea şi cu inima şi ne-a întărit cu cuvinte mîntuitoare; apoi s-a dus în ţara sa. Dar, dacă vrei, poţi să-l ajungi, că nu este departe". Alergînd pustnicul acela să-l ajungă, dumnezeiescul Paisie i-a zis: "Stai, pentru că acela acum a trecut cale mai mult de 18 mile, fiind dus de un nor la locuinţa sa". Auzind aceasta, toţi s-au minunat şi au crezut şi au slăvit pe Dumnezeu.

Un alt frate s-a dus la marele Paisie să-l vadă, dar l-a găsit dormind şi avînd păzitor un înger preafrumos, s-a minunat şi a zis: "Într-adevăr Dumnezeu păzeşte pe cei ce nădăjduiesc spre Dînsul". Deci, s-a întors înapoi, slăvind pe Dumnezeu, Cel ce iubeşte pe cei ce-L slăvesc.

Un monah foarte simplu cu socoteala minţii, era ucenic al Sfîntului Paisie şi asculta bine de toate poruncile lui. Acesta, ducîndu-se odată în Egipt să vîndă nişte lucruri de mînă, s-a găsit în cale cu un evreu şi mergea împreună cu dînsul. Evreul,

cunoscînd simplitatea monahului, a vărsat într-însul cuvinte de hulă cu pîngărita lui limbă, zicîndu-i: "O, monahule, pentru ce credeți voi în Cel Răstignit, fiindcă nu este El Mesia ce se așteaptă, ci altul! Deci, nu este Mesia acesta în Care credeți voi creștinii!" Monahul, din nerăutate și din prostimea minții sale, s-a amăgit și a răspuns: "Poate să fie așa precum zici tu".

Și îndată, vai de primejdia ce a pătimit ticălosul, căci a căzut din darul Sfîntului Botez, precum se va vedea în cele următoare. Întorcîndu-se în pustie și văzîndu-l dumnezeiescul Paisie, nu voia să-l primească nicidecum, nici chiar să-l vadă, nici a se apropia de dînsul să-i vorbească, ci se întorcea de el. Ucenicul, văzînd pe bătrînul său că se întoarce de la el, s-a întristat foarte mult și se mira care să fie pricina. De aceea, căzînd la picioarele lui, i-a zis: "Părinte, pentru ce te întorci de la mine ticălosul și nu voiești să mă vezi și te îngrețoșezi ca de o urîciune? Acest lucru nu mi l-ai făcut niciodată!" Bătrînul i-a zis: "O, omule, cine ești tu că nu te cunosc?" Ucenicul i-a răspuns: "Cum, părinte, dar ce lucru neobișnuit ai văzut la mine că nu mă cunoști? Oare nu sînt eu ucenicul tău?" Bătrînul a zis: "Ucenicul meu era creștin adevărat; dar tu nu ești acela! Dacă ești ucenicul meu, apoi de la tine a fugit Botezul și semnele creștinilor!"

Spune-mi ce ți s-a întâmplat și ce ai pățit pe drum?"

El a răspuns: "N-am pățit nimic!" Bătrînul i-a zis: "Fiule, du-te departe de la mine, că nu sufăr a auzi vorbe din gura omului care s-a lepădat de Hristos! Dacă ai fi fost tu ucenicul meu, ai fi fost cum erai mai întîi". Atunci el a suspinat adînc și, vărsînd lacrimi care porneau pe bătrîn spre milostivire, a zis: "Eu însumi sînt ucenicul tău, iar nu altul, și nu cunosc nicidecum greșeala făcută și nici că am făcut vreun rău". Marele Paisie a zis: "Cu cine ai vorbit cînd te-ai dus pe drum?" Acela a răspuns: "Cu un evreu". "Ce ți-a zis el și ce i-ai răspuns tu?" "Nu mi-a spus altceva decît aceasta, că nu este Hristos acela la Care ne închinăm noi creștinii, ci un altul care are să vină. Eu i-am răspuns: "Poate așa este cum zici tu"".

Bătrînul a zis către dînsul: "Ticălosule, dar ce este mai rău și mai urît decît aceasta care ai zis? Cu aceasta te-ai lepădat de Hristos și te-ai dezbrăcat de Sfîntul Botez. Deci, du-te și te pocăiește cum voiești, căci cu mine nu ai parte, deoarece numele tău s-a scris împreună cu aceia care s-au lepădat de Hristos și te vei munci împreună cu dînșii!" Ucenicul, auzind acestea, a suspinat din adîncul inimii și se tînguia și striga, zicînd: "Miluiește-mă, părinte, pe mine, cel rău căzut, că nu știu ce să

mai fac! Din neluarea mea aminte, am lepădat dumnezeiescul Botez și m-am făcut bucurie diavolilor; însă alerg către tine, după Dumnezeu, nu mă trece cu vederea pe mine ticălosul!"

Ucenicul, rugîndu-se în acest chip, cu lacrimi mai mult decît cu cuvinte, a pornit pe bătrîn spre milostivire. Deci i-a zis: "Fiule, îngăduiește puțin să rog îndurările și mila lui Dumnezeu Iubitorul de oameni, pentru tine". Zicînd aceasta, ruga fierbinte pe Dumnezeu și cerea iertare pentru ucenicul său. Iar Dumnezeu n-a zăbovit, ci a iertat îndată păcatul ucenicului și l-a învrednicit iarăși de darul Sfîntului Botez, pentru că dumnezeiescul Paisie a văzut Duhul cel Sfînt intrînd ca un porumbel în gura ucenicului; iar duhul cel de hulă a ieșit ca un fum, risipindu-se în văzduh.

Astfel s-a adevărit pe deplin că marele Paisie și-a primit cererea sa și, întorcîndu-se, a zis către ucenicul lui: "O, fiule, slăvește pe Dumnezeu și mulțumește-i împreună cu mine, că a ieșit din tine duhul cel necurat al hulei și în locul lui a intrat Duhul Sfînt și ți-a dat iar darul Botezului. Deci ia aminte să nu cazi și altădată în cursele păgînatății din neluare aminte și din lenevirea ta, nici să dai sufletul să ardă în focul muncii pentru vreun alt păcat". Astfel a îndreptat pe ucenic.

Odată, a venit la sfințitul Paisie un bătrîn cu numele Ioan. Acela umblase multe zile prin pustie și, fiind obosit tare, avea trebuință de hrană și de odihnă. Deci, după ce au vorbit multă vreme unul cu altul, Paisie a zis către ucenicul său, să gătească masa și să pună mîncare să mănînce împreună cu Ioan. Ucenicul a făcut după porunca cuviosului. Apoi Paisie a îndemnat pe Ioan să mănînce, că era flămînd de multă înfrînare. Ioan i-a zis: "Iartă-mă că astăzi este post și se cade să postesc pentru păcatele mele cele multe".

Dumnezeiescul Paisie, uimindu-se de minunatul lui gînd, s-a sculat îndată și, înălțînd ochii și mintea la cer, a zis din adîncul inimii: "Doamne, cercetează pe robul tău Ioan, care se nevoiește pentru numele Tău".

La sfîrșitul rugăciunii, Sfințitul Paisie a dat lui Ioan bun și preaslăvit dar, pentru că a venit în uimire și i s-a părut că a văzut un tînăr care ținea în mîini hrană și băutură și îi dădea lui; apoi Ioan, venindu-și în sine, era plin de bucurie și sătul de hrană. După aceea, netrebuindu-i lui hrană trupească, fiind sătul de cea îngerească, s-a sculat și, mulțumind lui Dumnezeu și dumnezeiescului Paisie, s-a dus iar în pustie, adăugînd astfel altă postire la cea dintîi. El își zicea în sine: "Ioane, ai mîncat cu săturare, acum se cade să postești cu

toată osîrdia". În acest chip se lupta viteazul și biruia cu rugăciunea Sfințitului Paisie.

Alt monah nou începător locuia în pustie deosebit și, supărîndu-se mult de gînduri necurate, s-a dus la marele Paisie și i-a zis: "Cuvioase părinte, roagă-te pentru mine păcătosul, că sînt muncit cumplit de diavol". Cuviosul, cunoscînd că el își face voia sa și urmează cu osîrdie diavolului desfrînării și al slavei deșarte și voind a-l opri pentru a nu se purta fără rînduială și după voia sa, a zis către dînsul: "O, fiule, nu te lupti cu diavolii, precum socotești, fiindcă aceia încă n-au simțit că ai venit în pustie; ci te lupti cu gîndurile tale. Deci du-te și te nevoiește cu bună rînduială și roagă-te lui Dumnezeu să te cerceteze, că altfel ai să te ispitești cumplit de diavoli. Atunci vei cunoaște bine asuprelile lor și ce fel de rele pătimesc cei ce se luptă cu dînșii".

Zicînd acestea, a trimis pe tînăr la locuința lui; apoi a rugat pe Dumnezeu cu tot sufletul să-l păzească nevătămat. Dar mai marele diavolilor, răcnind ca un leu, s-a arătat cuviosului, zicîndu-i: "O, Paisie, ce ai cu mine de mă izgonești și mă nedreptățești, nesupărîndu-te pe tine?" Cuviosul i-a zis: "Fugi de la monahul cel tînăr și nu-l supăra cu gînduri viclene". Diavolul i-a răspuns cu obrăznicie și cu multă mîndrie: "Crede-mă, că încă

n-am știut că a venit acest tânăr în pustie, nici nu l-am supărat vreodată, dar el se luptă cu lenevirea sa; însă, de acum înainte să se gătească să încerce ispitele mele și asuprelile ce am socotit să le dau". Cuviosul i-a zis: "Dumnezeu să te certe, vrăjmaș al adevărului și să te arunce pe tine în focul cel nestins al muncii".

După aceea, vicleanul diavol s-a făcut nevăzut. Iar aflătorul răutății n-a încetat răutatea sa; ci cele ce a zis, a făcut și cu fapta. Deci, pornind război împotriva tânărului monah, a arătat tot felul de meșteșugiri viclene. Tânărul, ispitindu-se de măiestriile vrăjmașului și neputînd suferi, a năzuit la turnul cel neclintit, adică la marele Paisie și, povestindu-i ispitele vrăjmașului, îi spunea că nu poate suferi relele ce-i face.

Cuviosul i-a zis: "O, fiule, nu ți-am spus că vrăjmașul încă nu știe că ai venit în pustie?" Apoi, certîndu-l și sfătuindu-l cum să petreacă, s-a întors la rugăciune, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule și Cuvîntul lui Dumnezeu, să nu lași zidirea Ta să se piardă de vrăjmaș, ci ajută-i lui din cer, că puterea Ta este nebiruită și toate sînt supuse Ție!" După aceea, îndată i-a stat de față un înger al Domnului, avînd pe diavolul legat cu lanțuri și a zis: "Ia-l pe acest pierzător și ceartă-l precum vrei. Iată, ți s-a dat legat acela care are

mulți oameni legați cu meșteșugirile lui viclene". Atunci diavolul a zis către dumnezeiescul Paisie: "Vai mie, pînă cînd ai să mă muncești cu rugăciunea ta și să păzești prin ea pe cei ce locuiesc în pustia aceasta? Ticălos voi fi și multe voi pătimi, dacă voi mai ședea aici, ca să-i pîndesc pe cei ce vin; de aceea mă voi duce departe numaidecît".

Dumnezeiescul Paisie i-a zis: "Depărtatule și vrăjmașule al neamului omenesc, spune-mi pentru ce superi și ispitești pe acest tînăr, luptîndu-l cumplit? Pentru care pricină lupți de la început cu atîta nebunie și sălbăticie contra celor ce se nevoiesc? Diavolul a răspuns: "Eu nu mă apropii de cei ce încep nevoințele faptei bune; căci darul lui Dumnezeu nu-mi dă voie să mă apropii de dînșii, fiindcă atunci se nevoiesc cu mai mare fierbințeală. Însă, după ce se duce de la dînșii dumnezeiescul dar, atunci, pentru lenevirea lor, mă apropii de dînșii și îi stăpînesc ca pe un vînat gata și astfel îi am jucărie precum voiesc; de aceea nu-i ispitesc de la început, pe de-o parte pentru că ard de fierbințeala și osîrdia ce o au spre fapta bună, iar pe de alta, pentru că-i defaim, așteptînd să înceteze osîrdia aceea, să cadă în lenevire, și atunci ispitesc, neavînd nici o împiedicare. La început nu ispitesc pentru pricinile zise, iar cînd îi văd mult mai fierbinți și mai osîrdnici, sporind

spre cele dinainte, atunci nu-i mai ispitesc, ca să nu se unească cu darul lui Dumnezeu; ca astfel, prin osîrdia cea de-a pururea a nevoinței și a sporirii lucrurilor celor bune, să se facă nebiruiți".

Acestea le zicea diavolul fără voia sa, apoi îndată a fugit. De atunci monahul a scăpat de supărarea diavolului și n-a mai putut vicleanul să-l ispitească. Deci, întărindu-se fratele prin rugăciunile sfințitului Paisie, a săvîrșit cu plăcere de Dumnezeu pustniceasca petrecere și s-a odihnit în liniște.

În vremea cînd m-am dus eu - zice Cuviosul Ioan, scriitorul acestei vieți -, către dumnezeiescul Paisie ca să mă îndulcesc de dînsul, au venit cîțiva monahi să se mîngîie de cuvintele lui cele folositoare, zicînd: "Părinte, spune-ne nouă cuvinte mîntuitoare de suflet". Iar el le-a zis: "Păziți predania sfinților și mai mult decît cele rînduite să nu căutați să faceți". Monahii au zis: "Mai spune-ne și altceva din cele ce se potrivesc monahilor". Iar dumnezeiescul Paisie, văzînd cu ochii săi cei prevăzători și cunoscînd cugetele și gîndurile lor, le-a spus fiecăruia dintre dînșii ce gîndeau, care dintre ei au gînduri bune și care rele și din ce pricină le-au venit lor niște gînduri ca acestea. Monahii, minunîndu-se de aceasta, mi-au spus de o parte: "Într-adevăr, părinte Ioane, toate patimile

inimilor noastre, pe care numai singur Dumnezeu le cunoaște, ni le-a spus nouă una câte una".

Atunci eu le-am spus cele ce le-am adevărit de multe ori: "Credeți-mă că cele ce le-am gândit în mintea mea și cele ce le-am făcut eu singur, mi le-a arătat de multe ori cu bucurie, când ne întâlneam, și toate mi le spunea, ca și când ar fi fost împreună cu mine". Deci, monahii au zis: "Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui", și s-au dus.

Un frate, urmînd voii sale și făcîndu-și socoteala sa, a lăsat pustia și s-a dus aproape de o cetate și s-a sălășluit acolo. Dar, pentru că adeseori mergea în cetate să-și vîndă lucrul mîinilor sale, i s-a întîmplat de a întîlnit o femeie evreică a cărei inimă ardea de patima satanicească spre el. Deci, monahul, amăgindu-se de gînduri prin lucrarea diavolească, a căzut în cursele evreice. O, dar ceva mai cumplit s-a întîmplat; deoarece el s-a lepădat de credința creștinească și a luat credința evreiască; a locuit împreună cu ea și atît de mult a urmat sfatul ei, încît s-a făcut asemenea cu ea la păgînatate. Deci, acea femeie de trei ori blestemată, căzuse într-o așa prăpastie fără de fund, încît de multe ori pune capul ticălosului acela în brațele sale și, deschizîndu-i gura, curăța cu un lemn subțire dinții lui ca să nu se întîmple să fi rămas vreun mărgăritar din Sfînta Împărtășire

a Preacuratelor Taine. O, ce nedumnezeire în viața și în gura lui!

Știu, că v-ați întristat și v-a durut inima, fraților, auzind unele ca acestea, dar eu mă înspăimînt de îndelungata și marea răbdare a lui Dumnezeu! Vă voi mai spune și lucrul cel preaslăvit ce s-a făcut cu dînsul, ca să vă minunați de preaslăvita și nemărginita iubire de oameni a lui Dumnezeu și de dumnezeiasca lui cercetare cu care ne cercetează de sus.

Omul, care cu neascultarea lui s-a despărțit de creștini pentru păgînatatea sa, mai pe urmă - după un timp oarecare -, luminîndu-se de lumina dumnezeieștilor iconomii, și-a venit în sine și s-a căit de ceea ce a făcut printr-o pricină ca aceasta. Cîțiva monahi care locuiau în pustia aceea, în care se pustnicea și el mai înainte, mergînd în orașul acela pentru trebuințele lor, au trecut pe lîngă casa acelei evreice și, văzîndu-i pe dînșii, s-a rănit la inimă, aducîndu-și aminte de vechea și sfințita însoțire a monahilor. Deci, i-a întrebat pe ei de unde sînt, cum se numesc și pentru care pricină au venit în acel oraș. Monahii au răspuns că sînt ucenici ai dumnezeiescului Paisie din Nitria și au venit în oraș pentru oarecare trebuință. Atunci acela l-a rugat să spună marelui Paisie să se roage lui Dumnezeu pentru mîntuirea lui.

Apoi monahii, întorcându-se în pustie, au arătat dumnezeiescului Paisie cele întâmplate acelui ticălos călugăr și cele ce i-a rugat. Cuviosul, auzind acestea, a suspinat din adâncul inimii și a zis: "Vai, fiii mei iubiți, câți oameni mari, din pricina femeilor au căzut din dumnezeiescul dar! Despre aceasta să ne aducem aminte din Sfânta Scriptură de strămoșii noștri cei de demult, pentru că nu poate vrăjmașul a unelti altă ispită mai îndemînatică pentru a pierde pe oameni decît femeia; căci, uneltind această armă, adică pe femeie, obișnuiește a birui pe oamenii cei mari, precum știți că prin femeie a biruit pe marele David, pe strămoșii și nepoții lui. De aceea, se cade să rugăm și noi de-a pururea pe Dumnezeu, ca să ne izbăvească de niște ispite ca acestea ale vrăjmașului".

Acestea zicînd Cuviosul Paisie, a făcut rugăciune pentru cel ce a căzut, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiule și Cuvîntul lui Dumnezeu, nu lăsa zidirea mîinilor Tale să piară pînă în sfîrșit, ci caută cu nerăutate spre dînsul, din cereștile Tale locașuri. Primește rugăciunile ce-Ți aduc, pentru cel ce s-a lepădat de Tine mai înainte, că acum a venit iarăși întru sine și își cunoaște greșeala ce a făcut-o. Deci, rog bunătatea Ta, să-l chemi din nou la pocăință!"

Cuviosul, rugîndu-se în acest chip multe zile, a înduplecat bunătatea lui Dumnezeu ca să se milostivească spre zidirea Sa. Astfel rugăciunea sa a fost auzită și Mîntuitorul, arătîndu-se lui, l-a întrebat - El, Care pe toate le știe și pentru cine Îl roagă -, zicînd: "Nu cumva sluga Mea, Paisie, se roagă pentru acela care s-a lepădat de Mine, care a ieșit din rînduiala Mea și s-a dus cu potrivnicii Mei, acel care era monah și acum s-a făcut evreu?" Cuviosul a răspuns: "Pentru acela mă rog, Iubitorule de oameni, Doamne, căci, căutînd la îndurările Tale Care totdeauna chemi la pocăință și nu voiești moartea păcătosului, ci aștepți întoarcerea lui, am îndrăznit să rog bunătatea Ta pentru el și ca un milostiv ce ești, cheamă iarăși oaia Ta cea rătăcită".

Atunci Mîntuitorul a zis către el: "Dacă voiești să miluiesc pe acest păcătos și lepădat de credință și din nou să-l chem la pocăință, se cade să iau din răsplătirile și nevoințele tale și să dau iubirea Mea de oameni aceluia, care este vrednic de nenumărate munci". Paisie i-a răspuns: "Da, Doamne, primesc cu bucurie! Însă eu nu știu de se află în mine vreun lucru care să fie plăcut înaintea Ta! Dar din a Ta bunătate, mai ales, prin care și mie făcîndu-mi-se bine în fiecare zi, mulțumesc Ție. Deci, revarsă peste el mila Ta, pentru că eu mă mulțumesc să mă muncesc în iad în locul aceluia,

numai el să se mîntuiască. Primesc osînda mai bine, decît să mă îndulcesc de ale Tale faceri de bine, iar acela să se muncească!"

Mîntuitorul a zis: "Vrednică și minunată este socoteala și dragostea ce o ai către aproapele tău, Paisie, fiindcă urmezi dragostei ce o am Eu către oameni! Deci, de vreme ce ai ales să cazi din vrednicia ta pentru mîntuirea păcătosului, iată, nu vei cădea din vrednicia ta și păcătosul se va mîntui, după rugămintea ta!" Mîntuitorul, zicînd acestea, S-a suit la cer. După puțină vreme, acea femeie rea a murit, iar Isaac - acesta era numele monahului cel căzut - s-a dus iarăși în pustie și, catehizîndu-se de marele Paisie, a primit credința creștinească cea de mai înainte și astfel petrecea cu mare osîrdie viața cea pustnicească, trecînd rămășița vieții sale în ascultare, în nevoință cinstită, în statornicie îmbunătățită, și așa s-a odihnit în Domnul. Deci, acela a dobîndit mîntuire cu rugăciunile sfințitului Paisie, iar noi, auzind preaslăvitele lui minuni, se cuvine a slăvi și a mări pe Dumnezeu.

În mănăstirea marelui Paisie, era un preot care avea cuget lumesc. Cînd ceilalți monahi voiau să meargă la cuviosul ca să audă cuvintele lui cele folositoare de suflet, se ducea și el; dar nu lua aminte la cuvintele lui, pentru că nu avea gînd

bun, nici inimă curată. El nu numai că nu se folosea, dar și batjocorea cuvintele cuviosului și le strica cu alte cuvinte lumești. Deci, ceilalți monahi supărându-se, s-au dus la un bătrîn iubitor de Dumnezeu și cîrteau împotriva acestui preot; iar bătrînul acela s-a dus împreună cu ei la marele Paisie, urmîndu-le și preotul acela. Dar bătrînul, ducîndu-se la cuviosul, i-a zis deosebi: "Să știi, părinte, că acest preot pricinuieste vătămare și sminteală fraților; deci, se cuvine să oprești pornirea lui cea fără de rînduială și să o îndreptezi cu cercetări". Marele Paisie i-a zis: "De mult aș fi făcut ceea ce-mi zici, de aș fi cunoscut că s-ar fi folosit; dar iată, diavolul stă gata să-l tîrască în pierzare și cînd va auzi de la mine vreun cuvînt aspru, va fugi dintre frați și se va duce în lume. Atunci mă voi arăta eu vinovat și pricinuit al pierzării lui, pentru că n-am putut să rabd un frate ce se luptă cu vrăjmașul; însă se cade să rugăm pe Dumnezeu să-l scape de o patimă ca aceasta".

Acestea zicînd, au făcut rugăciune pentru preot către Dumnezeu și îndată au izgonit dintr-însul pe diavolul nerușinării. Apoi preotul s-a umplut de pocăință și, avînd mustrarea conștiinței, se întrista mult. Deci, mărturisindu-și greșelile sale, mai mult cu lacrimi decît cu cuvînt, cerea iertare pentru cele făcute, făgăduind să se îndrepteze. Deci, de atunci înainte s-a făcut cucernic și bun, asculta cu

evlavie dumnezeieștile cuvinte ale cuviosului și le împlinea cu bucurie. Drept aceea, covârșind pe mulți în faptele bune, s-a făcut pustnic iscusit, cu lucrarea rugăciunilor sfințitului Paisie și cu ajutorul mult îndelungatei răbdări a lui Dumnezeu.

Acum noi, în continuare, avem a povesti altă minune prea înfricoșătoare, prea slăvită și mai înaltă decât toate povestirile.

Odată, dumnezeiescul Paisie, rugându-se în chilia sa, Hristos cu doi îngeri a mers la el, precum a mers și la patriarhul Avraam, și a zis: "Bucură-te, Paisie, că astăzi trebuie să ne găzduiești!" Paisie, după urmarea patriarhului, i-a primit cu osîrdie, însă nu se silea să pregătească mâncări și băuturi pentru Hristos. Apoi, punînd apă în spălătoare, a spălat preacuratele Lui picioare. Astfel, Paisie se silea cu osîrdie la primirea de străini, iar Mîntuitorul îi arăta lui dragostea Sa cea mare. Și fiindcă din bunătățile primirii de străini, nu este alta mai bineprimită decât a spăla picioarele celor ce vin la el, pe care o săvîrșise Paisie, pentru aceasta Mîntuitorul a zis către dînsul: "Pace ție, slugii Mele". Apoi S-a făcut nevăzut.

Dumnezeiescul Paisie, încălzindu-se de dumnezeiasca dragoste a acelei vorbiri cu

Mîntuitorul, și urmînd pe Cleopa, adică avînd ca acela inima caldă, a alergat la apa aceea vie care a spălat picioarele Lui și pe care i-o lăsase Hristos ca un lucru mare și vrednic de credință, și a băut-o cu mare cinste și poftă, lăsînd puțin și ucenicului său, care era dus în Egipt. Acela venind foarte ostenit din călătorie, cuviosul i-a zis: "Du-te fiule, la spălătoare și bea apa ce este într-însa ca să stingi setea ce o ai din pricina arșiței soarelui". Ucenicul a zis că va face după porunca lui, însă gîndea altceva în inima sa, zicînd în sine: "Eu am venit cu atîta căldură și bătrînul, în loc să mă trimită la izvor ca să beau apă curată și rece, îmi poruncește fără socoteală să beau apă din spălătoare, care este și murdară!" Acestea le gîndea ucenicul, iar cuviosul a zis iarăși: "Du-te, fiule, la spălătoare și bea apa!" Iar ucenicul a zis: "Mă duc", însă nu s-a dus. Cuviosul a zis pentru a treia oară să bea, dar n-a ascultat. Atunci cuviosul i-a zis: "O, fiule, ai luat plata neascultării tale, adică te-ai lipsit de dumnezeieștile daruri!"

Ucenicul, auzind acestea, s-a întristat foarte mult și alergînd la spălătoare, n-a mai găsit nimic și a zis către bătrîn: "Părinte, nu găsesc apă în spălătoare ca să beau". Iar dumnezeiescul Paisie a zis către el: "Cum este cu putință să mai afli, făcîndu-te netrebnic? Pentru că neascultarea

alungă darul de la cel neascultător, precum și ascultarea îi aduce darul celui ascultător".

Ucenicul, întristându-se de cele ce a auzit, întreabă ce era acel mare dar de care s-a lipsit, și cum s-a scurs din spălătoare? Cuviosul i-a povestit după aceea toate cele făcute, precum am spus mai înainte, zicându-i lui încă și aceasta: "De vreme ce ai rămas în neascultare și n-ai primit a bea apa aceea, pentru care ți s-a poruncit de trei ori să bei, pentru aceasta s-a pogorât din cer un înger al Domnului și, luând cu toată cucernicia acea sfântă apă, s-a suit iarăși la cer. Auzind ucenicul aceasta, s-a înfricoșat și s-a cutremurat de acea povestire, rămânând multă vreme fără glas. Apoi, venindu-și în sine, plîngea și se tînguia de acea primejdie, strigînd: "Vai mie, ticălosul, ce bunătate mare am pierdut! Acea bunătate, zavistnicul diavol nu m-a lăsat s-o dobîndesc!"

După ce, cu niște cuvinte ca acestea, s-a plîns și s-a căit, cerea cu lacrimi ca să afle milă. Deci bătrînul, milostivindu-se spre dînsul, i-a zis: "Fiul meu, Adam, pentru neascultarea sa, a căzut din Rai și în locul vieții veșnice a cîștigat moartea; deci, a fost izgonit ca un netrebnic din slava și din bunătățile lui. În același fel ești și tu. Fiindcă n-ai ascultat porunca mea, ai căzut din darul care aveai să-l dobîndești! Dar, de vreme ce te întristezi mult

și te nevoiești, ridică-te din căderea neascultării, fă ascultare, îmblânzește cu fierbințeală pe Dumnezeu și cere de la Dînsul iertarea ta; căci Dumnezeu Se milostivește spre cei ce se nevoiesc și miluiește pe cei ce-L roagă".

Astfel s-a mîngîiat ucenicul de cuvintele bătrînului său și a răbdat puțină vreme. Dar el, aducîndu-și aminte de răul ce a pătimit, se întrista cu totul și nu avea mîngîiere. Atunci s-a dus iarăși la bătrîn și a zis: "Părinte, nu am odihnă nicidecum din cauza gîndurilor. Cum îmi aduc aminte de darul ce l-am pierdut, plîng nenorocirea mea și nu știu ce să fac; pentru că, din pricina gîndurilor, mă cufund în deznădejde și nu-mi mai dă voie să mă duc la vreun bătrîn iscusit, care să-mi arate calea, doar voi găsi odihnă de gînduri, și astfel să capăt liniștea cea trebuincioasă".

Dumnezeiescul Paisie, luînd puțină pîine, a dat-o ucenicului lui și i-a zis: "Ia pîinea aceasta și du-te în cetate și, lîngă zidul cetății în partea dreaptă, vei afla un om sărac șezînd în niște gunoaie, batjocorit și lovit cu pietre de copii. Acelui om dă-i pîinea și vei auzi de la dînsul, cu dumnezeiasca cuviință, cele de folos ție!" Atunci ucenicul, luînd pîinea, îndată a plecat și, ducîndu-se în cetatea aceea, a găsit pe acel om și aștepta să înceteze jocurile copiilor, ca să se apropie de dînsul. Acela, văzîndu-

1, îndată i-a zis: "Vino aproape și-mi dă binecuvîntarea - adică pîinea - ce mi-a trimis-o bătrînul tău!" Ucenicul apropiindu-se, săracul acela a luat pîinea din mîinile lui și, sărutînd-o, îl întreba: "Cum se mai află sfințitul Paisie, că mult doream să aflu despre dînsul. Iar tu, fiule, de ce nu te învoiești la cîte îți zice și nu te pleci la poruncile lui? Nu știi că, pentru neascultarea ta, te-ai lipsit de Sfînta Scriptură și de darul de veci luat dintr-însa? Tu încă nu-l ascuți și nu te pleci sfatului lui, ci vii către altul? Eu te asemăn cu cel ce ține în mînă apă curată și rece și nu bea dintr-însa, ci caută să afle apă ca să-și potolească setea sa în alte părți. Deci, du-te și supune-te bătrînului tău, marelui Paisie, că cine nu se supune lui, acela nu se supune nici poruncilor Mîntuitorului nostru Iisus Hristos!" Acestea auzindu-le, ucenicul s-a întors, slăvind pe Dumnezeu și de aici înainte păzea și dădea ascultare la toate poruncile Sfințitului Paisie.

Dar n-a trecut multă vreme și iarăși, aducîndu-și aminte de darul de care s-a lipsit, își plîngea paguba sa și iarăși ruga pe marele Paisie să-i dea voie să meargă la cel ce ședea în gunoi. Cuviosul Paisie îi zicea să nu plece, deoarece nu se supunea; însă, el dorea să meargă la dînsul, pentru că se supăra de gînduri rele. Deci, i-a zis: "Fiule, omul acela s-a dus către Domnul! Dar, fiindcă te vād că

ai nădejde către omul acela și sfatului lui te pleci, îți dau voie. Deci, du-te în partea dinspre răsărit a cetății și, găsind acolo un mormînt, intră într-însul și vei afla acolo îngropate trei trupuri de bărbați sfinți, care s-au învrednicit de daruri proorocești. Aceia, cunoscîndu-și mai înainte sfîrșitul vieții lor, s-au dus și s-au așezat în mormîntul acela.

Acestea văzîndu-le, zi celui ce zace între cei doi: "Robul lui Dumnezeu, Paisie, cu puterea lui Iisus Hristos, Care a înviat pe Lazăr cel mort de patru zile, îți poruncește să te scoli ca să-mi spui cele cuviincioase și de folos pentru mine!"

Atunci ucenicul, alergînd cu osîrdie, s-a dus în partea dinspre răsărit a cetății și, aflînd mormîntul, a intrat înăuntru. Deci a zis către cel adormit, după porunca bătrînului. Și, o, ce minune! Îndată mortul s-a sculat și a zis: "Pentru ce nu te-ai plecat mie, care ți-am zis să te supui poruncii bătrînului tău? Du-te și te supune lui fără îndoială. De voiești a te mîntui, ascultă cuvintele lui; căci cel ce nu se supune cuvintelor lui, cu adevărat se împotrivește poruncilor lui Hristos!" Acestea zicîndu-le, mortul iarăși a adormit; iar ucenicul, minunîndu-se, s-a întors către sfințitul Paisie și i-a povestit toate. De aici înainte s-au împăcat gîndurile lui, avînd grijă să cîștige prin ascultare bunătățile ce le pierduse prin

neascultare. Astfel el creștea prin sporirea faptelor bune și a desăvârșirii.

Altădată au venit la marele Paisie doi frați și au locuit împreună cu frații aceluia. Ei, făcând destulă vreme ascultare, adeseori rugau pe cuviosul să le dea voie să locuiască deosebit în pustie. Acela, văzînd osîrdia lor, le-a dat voie. Deci, ducîndu-se la dorita liniște, se nevoiau mult în pustnicie, izgonind de la dînsii asupririle vrăjmașului. Dar diavolul, urîtorul binelui, ca un mare iscusit și mare maestru ce este, a pornit război contra lor prin alți monahi, astfel: Din lucrarea vicleanului, un oarecare monah a furat lucrurile unui alt monah ce locuia în pustie și, cercetînd el să afle cine le-a furat, a aflat pe un bătrîn ce avea darul mai înainte vederii și poate să afle pe hoț. Deci, s-a dus la dînsul, căutînd să afle cine i le-a furat.

Dar bătrînul acela nu era cu adevărat înaintevăzător din dumnezeiescul dar, ci proorocea din lucrarea diavolească. De aceea a zis către cel ce-l întreba: "Acei doi monahi ce au venit acum și s-au sălășluit în această pustie, aceia ți le-au furat; deci, să nu-i lași, pînă ce nu ți le vor da". Acestea auzindu-le el, s-a dus la egumenul lavrei și, dînd sinodie, s-a dus la cei doi frați pe care, tîrîndu-i și bătîndu-i, i-a adus în lavră și i-a pus la

închisoare ca pe niște făcători de rele și hoți și i-a osîndit la moarte.

Cuviosul Paisie, cunoscînd prin dumnezeiescul dar ispita fraților, s-a sculat îndată și s-a dus la lavră; și aceasta înștiințîndu-se, s-au dus toți părinții la dînsul și împreună cu dînsii era și acel rătăcit bătrîn, care se socotea înaintevăzător. Deci, după ce au dat toți cuviincioasa sărutare cuviosului, i-a întrebat: "Ce ați făcut, fraților, cu acei doi tineri ce petreceau în liniște?" Aceia i-au răspuns: "Sînt hoți, părinte, și pentru necuviincioasa lor purtare au fost puși la închisoare". Cuviosul i-a întrebat: "Cine v-a spus vouă cum că sînt ei hoți?" Atunci ei au răspuns: "Acest bătrîn ne-a spus".

Cuviosul a întrebat pe bătrîn, dacă acei tineri sînt cu adevărat hoți! Acela i-a răspuns: "Cu adevărat sînt hoți!" Atunci dumnezeiescul Paisie i-a zis: "Dacă ar fi fost de la Dumnezeu darul proorociei tale și nu din amăgire diavolească, atunci nu s-ar fi arătat diavolul în gura ta!" Părinții, auzind aceasta, s-au tulburat și s-au înfricoșat mult, deoarece cuvintele sfințitului Paisie erau adevărate și fără nici o îndoială. Drept aceea, ei au ocărît pe bătrînul acela și îl îndemnau să-și ceară iertare de greșeala sa. Acela, înfricoșîndu-se, a căzut la picioarele cuviosului, zicînd: "Iartă-mă, sfințite părinte, și te roagă pentru mine păcătosul!"

Cuviosul, rugînd pe Dumnezeu pentru dînsul, îndată a ieşit din gura lui diavolul slavei deşarte, s-a arătat tuturor ca un porc. Deci, ieşind cu multă mînie şi turbare, s-a repezit asupra cuviosului, voind a-l rupe cu dinţii; dar dumnezeiescul părintele nostru Paisie, certîndu-l, l-a aruncat în prăpastie şi l-a pierdut.

Astfel acel bătrîn rătăcit, nu numai că a scăpat de diavol, dar a văzut şi amăgirea ieşind dintr-însul şi, prihănindu-se, s-a pocăit. Deci, tînguindu-se şi plîngînd mult pentru greşeala sa, tăvălindu-se pe pămînt, ruga pe cuviosul să-i ierte greşelile făcute în trecut, fiind amăgit. Asemenea şi ceilalţi monahi care printr-însul se rătăciseră, ocărîndu-se şi-au cerut iertare. Apoi au chemat pe cei doi tineri, despre care clevetiseră şi-şi cereau iertare, pentru necinstea şi pedeapsa ce le-au făcut. Dar Părintele nostru Paisie, întristîndu-se pentru toţi aceia, i-a sfătuit cele cuviincioase şi potrivite. După aceea, luînd la o parte pe proiestos, i-a arătat locul unde se aflau furate lucrurile pustnicului, nespunînd pe hoţ; iar după aceea s-a întors în pustie.

El, auzind că Dumnezeu a arătat oamenilor multe prin Cuviosul Pavel, s-a dus la dînsul. Deci, întîlnindu-se unul cu altul, erau nedespărţiţi şi ajutaţi unul de la altul; erau ca un zid tare, îndulcindu-se cu bucurie de bunătăţile liniştii şi în

fiecare zi aflau noi nevoințe de pustnicie și de înaltă petrecere. Sfințitul Paisie era bătrîn și de o vîrstă cu dumnezeiescul Pavel; iar după suflet era prea osîrdnic. Drept aceea, dumnezeiescul Pavel zicea: "Să ne nevoim de-a pururea și să ne ostenim pînă avem vreme; pentru că, atît cît trăim, Domnul nostru nu se mulțumește să încetăm vreodată de la lucrarea celor bune și să ne fie frică și rușine, dacă ne va găsi leneși în vremea morții noastre".

Sfințitul Paisie, auzind cu bucurie dumnezeiasca lui sfătuire, a zis: "Eu, o, preabunule decît toți părinții, urmez sfătuirii tale; căci, avînd îndrăzneală la rugăciunile tale, cred că Dumnezeu ne va învrednici să săvîrșim această viață după socoteala ta, în lucrarea faptelor bune". Deci, amîndoi erau făcători de minuni, doctori iscusiți sufletelor și trupurilor, rugători către Dumnezeu pentru toți și tuturor mijlocitori de mîntuire. Însă povestirile dumnezeiescului Pavel fiind multe, le lăsăm altuia să le povestească. Asemenea și ale Sfințitului Paisie, fiind prea multe și necuprinse, am spus puține din cele multe, ca să îndemnăm pe ascultători spre urmarea lor; căci nu ajunge cuvînt să arate cu de-amănuntul preaînalta petrecere a dumnezeiescului Paisie și nici el nu voia să se cunoască isprăvile lui, pentru smerenia cea desăvîrșită.

Chiar și celor ce-l întrebau: "Care faptă este mai înaltă decât toate faptele bune?", el le răspundea: "Acea faptă este bună, care se face în ascuns". Altădată, fiind întrebat cu aceeași întrebare, a răspuns: "Mai înaltă decât toate faptele bune este a urma cineva sfatul altora și nu voinței sale". El trecea vremea liniștii și vremea vieții sale bine și cu plăcere de Dumnezeu. El iubea în liniște dumnezeiasca suire și prietenie; iar în petrecerea împreună cu alții dorea mîntuirea celorlalți. Dar cea mai minunată este că n-a lăsat vreodată să înțeleagă cineva nevoința lui în viața de obște și, cînd voia a se slăvi pentru vreo faptă a sa, o lăsa îndată ca să se păzească nevătămată și să nu se prăpădească cu laudele; căci, după adevăr, lauda de la oameni este mare primejdie și puțin cîștig au cei ce se nevoiesc pentru laudă. Pentru aceasta și Domnul ne poruncește, zicînd: *Să nu cunoască stînga, ce face dreapta ta*. De aici înainte socotesc, că este vremea ca să vorbim și despre fericitul sfîrșit al Cuviosului Paisie.

Ajungînd la adînci bătrîneți și strălucind cu faptele bune ca o stea luminoasă, acest mare om al lui Dumnezeu a fost chemat de Dumnezeu către fericirea cea din cer. Trupul lui l-au îngropat cu cinste mulțimea monahilor, iar sufletul s-a suit la Creatorul său. După aceea, n-a trecut multă vreme și s-a dus la pururea viețuitoarea viață și la

strălucirea sfinților și pururea pomenitul Pavel, acolo unde avea ceata dumnezeiescului Paisie. Acolo împreună se îndulcesc fericitele lor suflete de odihna aceea, precum și în această viață de acum au pățimit rău împreună în ostenelile pustniciei. Dar nu numai sufletele lor sînt unite în cer, ci și trupurile; că deși s-au despărțit și s-au pus în locuri deosebite, însă n-a trecut multă vreme, și s-au unit iarăși, punîndu-se în același loc, după cum urmează. Deci, se cuvine ca cititorii să ia aminte la această povestire, că vor avea de citit o minune preaslăvită.

După ce s-a săvîrșit marele Paisie, dumnezeiescul Pavel s-a dus în pustia cea mai dinăuntru. Acolo, după puțină vreme, s-a săvîrșit și el și s-a îngropat cu evlavie și cu cinste. Auzind părintele nostru Isidor despre moartea marelui Paisie, a intrat într-un caic și s-a dus la locul unde zăceau sfintele moaște ale cuviosului Paisie. Deci, luîndu-le cu toată cinstea și sărutîndu-le, le-a pus într-un sicriu ce-l avea gata, ca pe un lucru mare și vrednic de cinste și mai scump decît toată vistieria și s-a întors înapoi, aducîndu-le cu el în caic, ca să îmbogățească cu dînsele patria sa, Pisidia.

După ce a mers destulă cale pe mare, a ajuns în dreptul pustiei, unde erau sfintele moaște ale Cuviosului Pavel. Acolo caicul s-a oprit și nu mai

mergea înainte; ci, ca și când ar fi fost viu și însuflețit, se abătea în altă parte și se tot pornea spre pustia dumnezeiescului Pavel; deoarece și Sfințitul Paisie cerea obișnuita petrecere împreună cu Cuviosul Pavel. Oamenii caicului, silindu-se a porni vasul mai departe, au încercat două zile în tot felul, dar n-au putut; drept aceea au cunoscut că caicul se ținea acolo de Dumnezeu, iar nu din altă pricină. Neștiind ce să facă, s-au liniștit și au lăsat caicul necîrmuit ca să meargă încotro s-ar porni. Caicul, cîrmuindu-se de mînă nevăzută, a mers și a stat nemișcat la uscat, așteptînd să-i ia povara. Văzînd aceasta, cei ce erau în caic aveau mare întristare și nedumerire.

Dar, într-acel ceas, a venit la mal un bătrîn din părinții cei vestiți ai pustiei aceleia, care se numea Ieremia și a zis către ei: "O, oameni buni, pentru ce vă luptați împotriva dumnezeieștii minuni, pe care o vedeți, căci este peste fire! Pe prietenul și împreună pustnicul său, dumnezeiescul Pavel, îl cheamă marele Paisie și, vrînd a se aduce și a se pune cinstitele moaște ale aceluia împreună cu ale sale, a adus caicul aici. Drept aceea, ieșind degrabă și căutînd sfintele lui moaște și găsindu-le, să le luați, ca să fie împreună și sfintele lor trupuri". Cinstitul părintele nostru Isidor și cei împreună cu el, înconjurînd pustia aceea, căutau sfintele moaște ale dumnezeiescului Pavel și,

găsindu-le, le-au luat și le-au dus la caic, avîndu-le ca pe o vistierie mai strălucită decît aurul și decît pietrele cele de mult preț.

O minune s-a făcut atunci, căci cîrmele erau cu adevărat acești doi mari părinți, Pavel și Paisie. Ei cîrmuiau caicul în toată calea aceea și-l izbăveau de toată împiedicarea, pînă l-au dus nevătămat la Pisidia. Iar marele Isidor a adus cinstitele moaște ale sfinților cu toată cîntarea de laudă și cinste la mănăstirea ce o zidise. Și cîți erau supărați de diavoli, ori pătimeau de vreo altă neputință, alergau la sfintele lor moaște și, numai apropiindu-se de ele, se vindecau. De atunci înainte cîte preaslăvite minuni a lucrat Dumnezeu prin ei, nu este cu putință a le număra cineva. Iar eu, smeritul Ioan, am povestit numai aceste puține din cele multe, spre slava Tatălui, a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

